

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvård och Fiske
Jennifer Hood
0521 – 60 54 85

Skötselplan
2003-12-17

Diarienummer:
511-51372-2001

Sida
1(23)

Vägeröds naturreservat i Lysekils kommun

Bilaga 3. Skötselplan

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Syfte	3
2. Allmän beskrivning	3
2.1 Administrativa data.....	3
2.2 Topografi och läge.....	4
2.3 Geologi och hydrologi	4
2.4 Markanvändning	4
2.5 Vegetation, flora och fauna.....	4
2.6 Tidigare markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden.....	8
2.7 Friluftsliv	9
2.8 Bebyggelse och anläggningar	9
3. Mark och vegetationsvård	9
3.1 Övergripande mål	9
3.2 Generella riktlinjer och åtgärder	9
3.3 Beskrivning av skötselområden	10
4. Friluftsliv	21
4.1 Övergripande mål	21
4.2 Information och anläggningar.....	21
5. Dokumentation och uppföljning	22
6. Sammanfattning av planerad naturvårdsförvaltning.....	22
7. Referenser	22

BILAGOR

bilaga 3.1 skötselplanekarta 1:10 000

bilaga 3.2 karta över stigsystem, ridvägar, informationstavlor, p-platser
och eldplats 1:10 000

1. Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara ett större sammanhängande bok- och lövskogsområde med höga biologiska värden.
- bevara och förbättra förutsättningarna för hotade växt- och djurarter att överleva i livskraftiga bestånd.
- bevara ett småskaligt, kustnära odlingslandskap.
- göra området tillgängligt inom vissa delar för allmänhetens friluftsliv.
- följa upp åtaganden som följer av medlemskapet i den europeiska unionen. Större delen av området har godkänts av regeringen att ingå i det europeiska nätverket av skyddade områden, Natura 2000.
- bevara och förbättra den gynnsamma bevarandestatusen hos följande naturtyper som ingår i EU:s habitatdirektiv och som finns inom reservatet; salta strandängar (1330), artrika, torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270), klippvegetation på silikatrika bergssluttningar (8220), pionjärvegetation på silikatrika bergytter (8230), bokskog av frylle-typ (9110), bokskog av örtrik typ (9130), ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ (9160), äldre ekskogar på sura, sandiga marker (9190) och skogbevuxen myr (91D0).

Syftet skall tryggas genom att:

- området skyddas från rationellt skogsbruk och exploatering.
- vissa riktade beståndsvårdande röjningar och gallringar utförs i syfte att gynna gamla grova lövträd och förnygring av ädellövträd, samt att förhindra granförnygring.
- återuppta och utöka beteshävderna på naturbetesmark i den västra delen av området, vid Sörvikarna och vid norra stranden av Edsvattnet.
- allmänhetens behov av information, stigar och anordningar för bibehållningen tillgänglighet tillgodoses.

2. Allmän beskrivning

2.1 Administrativa data

Skyddsform:	Naturreservat
Naturvårdsförvaltare:	Västkuststiftelsen
Namn:	Vägeröds naturreservat
Kommun:	Lysekil
Socken:	Skaftö
Kartor:	Topografisk karta: 8A Lysekil SO Ekonomisk karta: 8039
Gräns:	Se skötselplanekarta, bilaga 3.1
Fastigheter och ägare:	<u>Vägeröd 1:69</u> Svenska kyrkan, Göteborgs stift, Box 11937, 404 39 Göteborg <u>Grönskult 2:90</u> Lysekils kommun, 452 80 Lysekil <u>Skaftö-Berg 2:29-31</u>

Skaftö-Berg 2:149Skaftö-Berg S:19

Berg-Grönskults samfällighetsförening

Grönskult S:52, S:54

Grönskults skifteslag

Skaftö-Berg S:52, S:53, S:54, S:56, S:58

Skaftö-Bergs skifteslag

Areal:	Totalt:	121 ha
Naturtyper:	Lövskog	77,0 ha
	Klippned	19,5 ha
	Åkermark	9,1 ha
	Naturbetesmark	7,0 ha
	Strandäng	3,4 ha
	Vatten (hav och sjö)	2,9 ha
	Block och lodytor	2,0 ha
	Övrigt	0,1 ha
Natura 2000:	Vägeröds dalar SE0520044	

2.2 Topografi och läge

Reservatet Vägeröd är beläget på Skaftölandet i Lysekils kommun, strax öster om Fiskebäckskil. Området är kuperat och sträcker sig från havsytan och upp till ca 65 meters höjd. Krönlägen karakteriseras av kala bergknallar med inslag av ekkratt och tallskog. Ett antal dalgångar genomskär området i norväst/sydostlig riktning där Sörviken är särskilt framträdande. Skaftölandet utgör geografiskt den yttersta delen av Bokenäshalvön, endast avskilt med ett smalt sund. Utmärkande för denna region är, som namnet antyder den stora förekomsten av bokskogar.

2.3 Geologi och hydrologi

Berggrunden utgörs huvudsakligen av röda porfyriska graniter med delvis bevarade magmatiska texturer så kallade yngre ögongraniter. Förekomsten av skalgrus gör att fältskiktet på en del platser är artrikt.

2.4 Markanvändning

Såväl skog som betesmarker är extensivt skötta. Vissa hagmarker är dock intensivt betade av hästar. I den västra delen utnyttjas området som betesmark för hästarna på den angränsande ridskolan. Den nordöstra delen brukas som betesmark för köttjursproduktion.

2.5 Vegetation, flora och fauna

Inom reservatet förekommer både sluten lövskog, öppna hållmarker, havsstrandängar, småvatten, naturbetesmarker, åkermark och artrika brynmiljöer. Kombinationen av dessa olika miljöer är värdefulla för många organismer.

Lövskogen vid Vägeröd har ett mycket varierat trädskikt beträffande art- och åldersammansättningen. Ek och bok dominerar över stora delar. I de

krattartade ekskogarna kommer det på sikt att finnas en gammal lövskog med mycket goda förutsättningar för ett rikt växt- och djurliv. I den ursprungliga reservatsdelen är bok det dominerande trädslaget. Också björk förekommer tämligen frekvent och är ställvis beståndsbildande. I övrigt finns inslag av ett stort antal olika trädslag i beståndet. Grova och mycket grova träd, främst ek och bok, förekommer tämligen frekvent och även ask och vildapel finns i grova dimensioner. Övriga trädslag är mestadels medelgrova. Död ved förekommer endast sparsamt i form av lågor och torrakor av framför allt ek och bok. En del av eklågorna och torrakorna är grova eller mycket grova.

Eftersom området är relativt kuperat finns här gott om block och lodytor med typiskt västliga arter. De öppna markerna består av en mosaik av havsstrandängar, träd- och buskbevuxna betesmarker och hällmarker, allt från fuktiga och friska marker till gräshed och torrbackar. Floran är bitvis mycket artrik. Mellan de öppna betesmarkerna och de slutna skogsmiljöerna finns gott om artrika bryn.

I reservatets sydvästra del finns en mindre damm kallad Edsvattnet, där bävrars fördämningar gjort att vattennivån stigit och lagt en del av skogen runt dammen under vatten. Även på fler ställen i reservatets skogklädda delar finns små kärr som delar av året är rika på vatten och med gott om död ved av främst klippal och björk.

I tabell 1 redovisas inom naturreservatet förekommande naturtyper och arealer för dessa.

Markslag/naturtyp/ vegetationstyp	Areal	Natura 2000-naturtyp	Areal
Ekskog av ristyp	22,0	Äldre ekskogar på sura, sandiga slättmarker	15,5
Ek-hassellund	4,4	Ek-avenbokskog av buskstjärnblomma- typ	4,0
Ek-tallskog av bergig typ	12,9		
Bokskog av ristyp	9,0	Bokskog av fryle typ	9,0
Bokskog av lågörttyp	5,5	Bokskog av örtrik typ	5,5
Klippshed	19,5	Pionjärvegetation på silikatrika bergytor	14,0
Block och lodytor	2,0	Klippvegetation på silikatrika bergs- sluttningar	2,0
Sekundär lövskog, fuktiga typer	1,5	Skogbevuxen myr	1,0
Naturbetesmark	7,0	Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ	0,5
Havsstrandäng	2,3	Salta strandängar	1,0
Sötvattenstrandäng	1,1		
Sekundär lövskog, torra och friska typer	21,7		
Åkermark	9,1		
Vatten (hav och sjö)	2,9		
Övrigt (grusplan)	0,1		
Summa	121 ha	Summa	52,5 ha

Tabell 1. Inom naturreservatet förekommande markslag/naturtyp/vegetationstyp (Naturvårdsverket 2000). Natura 2000-naturtyp enligt Natura 2000-systemet (Naturvårdsverket 1997). Arealuppgifter ges för de olika kategorierna var för sig.

Kärlväxter

Floran i lövskogarna varierar från mager vegetation där ljung *Calluna vulgaris* och lingon *Vaccinium vitis-idaea* bildar fältskikt till frodig, örtdomine-

rad vegetation på rika, kalkpåverkade mulljordar där bl a blåsippa *Hepatica nobilis*, gullviva *Primula veris*, murgröna *Hedera helix* och vätters *Lathraea squamaria* trivs. Arter som förekommer i lövskogen är bl a getrams *Polygonatum odoratum*, ormbär *Paris quadrifolia*, rödblåra *Silene dioica*, stor blåklocka *Campanula persicifolia* och ängskovall *Melampyrum pratense*.

De öppna markerna hyser en artrik flora med en rad betes- och slåttergynnade arter som agnsäv *Eleocharis uniglumis*, blåsklöver *Trifolium fragiferum*, blåsuga *Ajuga pyramidalis*, darrgräs *Briza media*, glesstarr *Carex distans*, granspira *Pedicularis sylvatica*, gulkämpar *Plantago maritima*, jungfrulin *Polygala vulgaris*, knägräs *Danthonia decumbens*, Jungfru Marie nycklar *Dactylorhiza maculata*, nattviol *Platanthera bifolia*, saltnarv *Spergularia marina*, slåtterfibbla *Hypochoeris maculata*, strandrödtoppa *Odentites vitoralis*, svinrot *Scorzonera humilis*, ängsstarr *Carex hostiana* och bohusmarrisp *Limonium humile*. Här förekommer även den rödlistade råglosta *Bromus secalinus*.

Buskskiktet i lövskogen är glest men ganska artrikt. Här förekommer hassel *Corylus avellana*, en *Juniperus communis*, slån *Prunus spinosa*, vildkaprifol *Lonicera periclymenum*, björnbär *Rubus sp* och fläder *Sambucus nigra*. I brynmiljöerna domineras buskskiktet av olika sorters rosor *Rosa sp*, slån *Prunus spinosa*, hagtorn *Crataegus sp*, berberis *Berberis vulgaris*, brakved *Frangula alnus* och olvon *Viburnum opulus*.

Lavar, mossor och svampar

I hedekskogen förekommer klippfrullania *Frullania tamarisci* och fällmossa *Antitrichia curtispindula*. Inom området finns även späd frullania *Frullania fragilifolia*, platt fjädermossa *Neckera complanata* och stor ärgmossa *Zygodon rupestris*. På block och lodytor finns typiskt västliga arter som nervveckmossa *Diplophyllum albicans* och sipperraggmossa *Racomitrium aquaticum*.

Bland lavfloran i området hittar man de rödlistade arterna örtlav *Lobaria virens*, rännformig brosklav *Ramalina calicaris*, bokvårtlav *Pyrenula nitida* och kort parasitspik *Sphinctrina turbinata*. Andra intressanta lavararter är vinfläck *Arthonia vinosa*, stor rostfläck *Arthonia spadicea*, grymig filtlav *Peltigera collina*, jaguarfläck *Arthothelium ruanum*, gul mjöllav *Chrysotrix candelaris*, skriftlav *Graphis scripta* och porlav *Pertusaria pertus*. På de öppna hållmarkerna hittar man renlavar, kartlavar och tuschlavar.

Svampfloran i området är dåligt undersökt, men området bör kunna hysa en rad sällsynta och intressanta svampar. Bl a har de rödlistade arterna skiller-ticka *Inonotus cuticularis*, gulbrämadvamp *Amanita franchetti*, gulnadede spindling *Cortinarius rubicundulus*, rutkremla *Russula virescens* och kremlevaxskivling *Hygrophorus russula* samt en rad signalarter hittats i reservatet. Även den sällsynta och till bok knutna arten *Cortinarius damascenus* finns i området.

Fauna

Många fågelarter är krävande i sitt val av biotop, och gynnas av att skogen inte sköts genom produktivt skogsbruk, utan tillåts innehålla mycket död ved. Två arter upptagna i EU:s fågeldirektiv (79/409/EEG) finns inom reservatsområdet; spillkråka *Dryocopus martius* och mindre flugsnappare *Ficedula parva*. Gröngöling *Picus viridis* uppges häcka i området. I Edsvattnet förekommer bäver *Castor fiber*. Bokskogen som utgjorde det gamla reservatet är en värdefull lokal för landmollusker. Här återfinns ett tjugotal arter inklusive den tämligen sällsynta mindre kristallsnäcka *Vitrea contracta*.

Art	Kategori
Kärlväxter	
Bromus secalinus - råglosta	VU
Pedicularis sylvatica - aranspira	NT, R
Hedera helix - murgröna	S3
Lathraea squamaria - vätteros	S3
Hepatica nobilis - blåsipppa	S1
Paris quadrifolia - ormbär	S1
Dactylorhiza maculata - Junfru Marie nycklar	R
Eleocharis uniolumis - aansäv	R
Trifolium fragiferum - blåsklöver	R
Briza media - darraräs	R
Polygala vulgaris - iungfrulin	R
Danthonia decumbens - knärräs	R
Platanthera bifolia - nattviol	R
Hypochoeris maculata - slätterfibbla	R
Odentites litoralis - strandrödtoppa	R
Scorzonera humilis - svinrot	R
Carex hostiana - ängsstarr	R
Lavar	
Lobaria virens - örtlav	VU, S3
Pyrenula nitida - bokvårtlav	NT, S3
Sphinctrina turbinata - kort parasitspik	NT
Ramalina calicaris - rännformig brosklav	DD
Arthonia spadicea - stor rostfläck	S2
Peltigera collina - grvniq filltav	S2
Arthonia vinosa - vinfläck	S1
Mossor	
Antitrichia curtipendula - fällmossa	S2
Neckera complanata - platt fiädermossa	S2
Svampar	
Inonotus cuticularis - skillerticka	VU
Amanita franchetti - gulbrämad flugsvamp	NT
Cortinarius rubicundulus - gulnande spindling	NT
Hyrophorus russula - kremlevaxskivling	NT
Russula virescens - rutkremla	NT
Boletus luridiformis - blodsopp	S3
Hydnellum concrescens - zontagqsvamp	S3
Hydnellum ferrugineum - dropptaagsvamp	S3
Amanita phalloides - lömsk flugsvamp	S2
Entoloma sinuatum - bolmörtsskivling	S2
Lactarius volemus - mandelriska	S2
Tricholoma sulphureum - svavelmusseron	S2
Fåglar	
Dryocopus martius - spillkråka	EU
Ficedula parva - mindre flugsnappare	EU, VU

Tabell 2. Hotkategori anges för rödlistade arter (ArtDatabanken 2000): (RE) Försvunnen; (CR) Akut hotad; (EN) Starkt hotad; (VU) Sårbar; (NT) Missgynnad; (DD) Kunskapsbrist (Gärdenfors mfl. 2000). Signalartsvärde anges för signalarter: (S1) Mindre bra; (S2) Bra; (S3) Mycket bra (Skogsstyrelsen 1995). Arter i habitatdirektivet och fågeldirektivet (EU). (R) Arter knutna till välhävdade ängs- och hagmarker i Bohuslän (Värdefulla odlingslandskap i Göteborgs- och Bohus län 1995).

2.6 Tidigare markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

I 1391 års förteckning över vilka gårdar som kyrkan antingen ägde helt eller hade andelar i, den sk Röde bog, omnämns bl a gården Grönskult. I samband med grundandet av Dragsmarks kloster, kring mitten av 1200-talet skänkte Håkon Håkonsson 50 markbol till dess underhåll. Troligen har dess till största delen legat på Bokenäset. Men i den tidigast bevarade jordeboken över klostrets ägor, så sent som från 1604, då klostret redan var sekulariserat, tas gårdarna Grönskult och Vägeröd upp.

Det finns inga skifteskartor över Vägeröd eftersom fastigheten länge var en kyrkans egendom. Det förblev därför oskiftat då de flesta andra marker genomgick storskiften och laga skiftet. Endast över Berg och Grönskult finns ett äldre kartmaterial från 1824. Första karteringen av området gjordes på 1930-talet.

Vid förklaringen till ekokartan 1936 sägs fastigheten Vägeröd 1 vara ett prästänkesäte. Av denna karta framgår att åkrar i stort sett ligger där de är belägna ännu i dag, med endast små variationer. Områdets ängsmarker var i första hand mader vid vattendrag och sjöar. Exempel finns öster om Edsvattnet och intill Sörvikarna. Dessa ytor är idag öppna till halvöppna men till största delen ohävdade.

Det som idag är skogsmark föreföll att också på 1930-talet ha varit skogsmark. Vid denna tid var det ovanligt med vuxen skog i Bohuslän, som var skoglöst på många håll. Det troligaste är att man både på Vägeröd och på intilliggande gårdar sedan länge bedrivit ett extensivt utmarksbete kombinerat med skogsbruk/vedtäkt inom stora delar av området. Detta nyttjande har säkerligen varierat i intensitet. På andra håll i Bohuslän innebar krigsvintarna på 1940-talet ett hårdare nyttjande av markerna både vad gällde betesintensiteten och uttaget av ved eller timmer. Möjligen var situationen likadan vid Vägeröd.

Genom området går Skaftö gamla huvudväg vars sträckning fortfarande kan följas. Vägen var i bruk fram på 1930-talet. På vissa platser kan man även urskilja en ännu äldre sträckning av vägen. En del av den kvarvarande äldre sträckningen svänger av genom passet mellan Sörvikarna och Skabbholme leror vid Snäckedjupet. Här utmed stranden av Snäckedjupet, var vägen för det mesta översvämmad, varför den grind som fanns här fick det betecknande namnet ”sketne grind”. Härifrån ringlade sig den äldre vägen brant över höjdområdet öst Edsvattnet, parallellt med den södra fastighetsgränsen för Grönskult 2:90. På en avsats inte långt från vägen låg på 1920-talet en dansbana.

Inom reservatet finns en del registrerade fornlämningar i form av ett antal boplatser (RAÄnr 76, 77, 114, 179, 180, 181, 182), ett röse (RAÄnr 86), en fyndplats för flintföremål (RAÄnr 113) och välbevarade vägbankar av en f d landsväg (RAÄnr 192).

2.7 Friluftsliv

Vägeröds dalar har under lång tid varit ett omtyckt utflyktsmål för såväl människor i trakten som för mer långväga besökare. Reservatet genomkorsas av stigar och vandringsleder. Under senare tid har dessa stigar och olika lämningar inom reservatet utmärkts med snitslar, små informationstavlor mm. Dessutom finns i den sydvästra delen en öppen gräsyta där man har iordningställt grovt tillyxade sittplatser. I samma skötselområde finns dessutom en mindre uppläggningsplats för fritidsbåtar samt en mindre slip.

I de sydvästra delarna vid Grönskult används stignätet för såväl vandring som ridning. Här finns också en rad fornlämningar, torpgrunder och liknande som på ett förtjänstfullt sätt märkts ut av den lokala hembygdsföreningen. Vid Edsvattnet har en enkel eldplats iordningställt av kommunen.

2.8 Bebyggelse och anläggningar

Byggnader och större anläggningar saknas inom reservatet.

3. Mark och vegetationsvård

3.1 Övergripande mål

Det övergripande målet är att bevara och utveckla områdets höga naturvärden som finns knutna till bokskog och annan lövskog och det småskaliga odlingslandskapet som finns i anslutning till dessa.

3.2 Generella riktlinjer och åtgärder

Hävd av inägor och betesmarker

Inägor i form av åker skall brukas som åker eller betesvall. Naturbetesmarker skall hävdas genom årligt bete. Vegetationen skall vara väl avbetad i slutet av säsongen. Betesputsning, gallring och röjning skall utföras så att flerskiktade och välutvecklade bryn med bärande, nektar- och pollengivande träd och buskar bildas i övergången till skogsmarken. Lövdungar och fristående snår av bl a bärande buskar i betesmarken ska vara kvar, för att gynna bl a fågellivet. Det skall finnas inslag av solbelyst död ved, gärna av varierande dimension och nedbrytningsgrad. Större rishögar och liknande kan med fördel läggas i sydvända skogsbryn i anslutning till betesmarkerna.

Skogsskötsel

Bokskog och övrig lövskog skall i huvudsak lämnas till fri utveckling. Vissa riktade beståndsvårdande röjningar och gallringar av i första hand gran utförs i syfte att gynna föryngringen av ädellövträd och förhindra granföryngring. Döda träd lämnas med undantag för dem som faller över stigar och leder. Dessa läggs om möjligt tillbaka in i skogsområdet. Ledningsgator får röjas men buskar och lågväxande träd som saknar betydelse för luftledningarna lämnas. Kring stora grova ekar och bokar röjs buskar och träd bort för att gynna utvecklingen av jätteträd. I bryn mot öppna hagmarker skall röj-

ning och gallring utförs i syfte att skapa flerskiktade bryn med stor andel blommande träd och buskar.

Jakt

Det finns inga inskränkningar beträffande jakten inom reservatet.

Fornlämningar

Fornlämningar inom reservatet som klassas som boplatser och platser för lösfynd av flinta behöver inte någon skötsel. I nordöstra delen av reservatet finns ett röse (RAÄnr 86) där det behöver röjas för att förhindra igenväxning. Slyröjning görs kring röset vart tredje år. De gamla vägbankarna som finns mitt i reservatet (RAÄnr 192) behöver röjas för att bibehålla den gamla vägens bredd. Vid behov grusas vägen om. Fyra stengardister som har blivit omkullvälta ska lyftas på plats.

3.3 Beskrivning av skötselområden

Bevarandemål som omfattar hela Natura 2000-området:

Arealen av de Natura 2000-habitat som finns inom reservatet ska vara minst det antal hektar som anges i tabell 1.

Habitatens mosaikartade förekomst inom området gör det svårt att exakt avgränsa habitaterna på karta. En uppskattning av habitatens storlek har därför gjorts, och det är dessa arealer som anges i tabell 1.

Skötselområde 1

Markslag/naturtyp	Natura 2000-naturtyp
Ekskog av ristyp	Äldre ekskogar på sura, sandiga slättmarker
Havsstrandäng	Salta strandängar
Klipphed	Pionjärvegetation på silikatrika bergytter
Naturbetesmark	Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fenoskandisk typ
Sekundär lövskog torra och friska typer	-
Vatten (hav)	-
Åkermark	-

Areal: 9,9 ha

Beskrivning: Stort och varierat område som i den norra delen består av en mindre brukningsväg samt skogsmark med huvudsakligen lövträd. Vägrenarna har röjts upp liksom vissa delar av skogsmarken. Längre söderut tar mer öppna betesmarker vid. Här finns dels äldre åkermark som numera har en tät grässvål men också en stor naturbetesmark där hållar och gräsytor förekommer i en mosaik. Förekomst av gullviva, ängsvädd och saltåg. Rikligt med taggiga buskage. Små trädgångar i betesmarken förstärker det mosaikartade intrycket ytterligare. Skogsmarken betas extensivt men övriga landtyper är välhävda. I sydväst har man genom stängslets placering skapat en bård med hög gräsvegetation mellan betesmarken och vattenbrynet.

Området sträcker sig ner till och omfattar även Sörvikarna med strandängar och grundbottnar.

- Bevarandemål:** Vällävdad grässvål på öppna ytor och flerskiktade artrika bryn. Skogen skall ha inslag av grova gamla lövträd, lågor och torrträd. Förekomst av hävdgynnade kärleväxter som gullviva och ängsvädd. Mosaikartat beteslandskap där såväl skogsdungar, gräsytor och buskage med flera olika slags buskar förekommer. I skogsdungarna skall på sikt finnas grova träd och grova lågor och torrträd i anslutning till välhävdade gräsmarker.
- Skötselområde:** Årlig beteshävd av vall och naturbetesmark. Fältskiktet ska efter vegetationssäsongen vara väl avbetat.
- Engångsåtgärder:** Stängslet i områdets sydvästra del flyttas så att betande djur kan beta hela vägen ner till vattenbrynet (om det är möjligt utan att äventyra betesdjurens säkerhet på mycket sank mark).
- Underhållsåtgärder:** Årligt bete med nötdjur. Slyppslag röjs vid behov. En mindre klibbaldunge i områdets östra del bör med jämna mellanrum glesas ut. Övrig skogsmark lämnas utan åtgärder. Om buskage av blommande buskar tenderar att breda ut sig röjs i första hand mindre lövsnår medan de större buskagen lämnas.

Skötselområde 2

Markslag/naturtyp	Natura 2000-naturtyp
Boskog av ristyp	Boskog av fryle-typ
Klipphed	Pionjärvegetation på silikatrika bergsytor
Ek-tallskog av bergig typ	-
Sekundär lövskog torra och friska typer	-
Havsstrandäng	-

Areal: 26,1 ha

Beskrivning: Stort skötselområde med huvudsakligen lövskog som domineras av ek. På sina ställen är även bok vanligt. Trädskiktet är medelålders och gamla träd saknas eller förekommer mycket sparsamt liksom lågor och torrträd. Ekföryngringen är kraftig. Området är ganska kraftigt kuperat och i höglänta delar på magrare jord blir skogen krattartad med förvidna och vindskulpterade träd. Området är en typisk, suboceanisk ekskog med flera sydvästliga floragelement. Här växer bl a vildkaprifol, fällmossa (*Antitrichia curtispindula*) och klippfrullania (*Frullania tamarisci*). De högst belägna delarna består

av mer eller mindre kala hållmarker men här och var finns enstaka enbuskar och björkar.

I sydväst finns en dalgång som går ned till havet. Skogen består här av ett mindre ekskogsparti intill en blockrik sluttning. I och intill branten är jordmånen förhållandevis rik. Här finns gott om blåsippra, bergs-slok och lundgröe. Vägbankar hörande till Skaftö gamla huvudväg finns i området (RAÄnr 192).

- Bevarandemål:
- Lövskog med gamla träd, lågor och torrträd. Andelen död ved ska öka. Det ska finnas minst 30 lågor och döda, stående träd (diam.> 30 cm) per hektar.
 - Det ska finnas minst 15 grova träd (diam. > 70 cm) per hektar.
 - Tillräcklig föryngring av ek och bok, d v s så att in-slaget av dessa trädslag inte förväntas minska.
 - Røjda vägbankar kring den gamla huvudvägen så att vägens bredd bibehålls.

- Skötselområde:
- Røjning av träd och buskar kring grova ekar och bokar för att gynna utvecklingen av jätteträd. Røjning av ungranar vart 10:e år.

- Engångsåtgärder:
- Fyra stengardister hörande till den gamla huvudvägen har blivit omkullvälta och ska lyftas på plats.

- Underhållsåtgärder:
- Buskar och träd röjs vid behov kring grova ekar och bokar. Uppslag av gran röjs bort vid behov. Røjning på vägbankarna vid behov samt grusning av den gamla huvudvägen vid behov.

Skötselområde 3

Markslag/naturtyp	Natura 2000-naturtyp
Sekundär lövskog fuktiga typer	Skogbevuxen myr
Klippshed	Pionjärvegetation på silikatrika bergsytter
Block och lodytter	Klippvegetation på silikatrika bergssluttningar
Sekundär lövskog torra och friska typer	-

- Areal: 10,1 ha

- Beskrivning:
- Området består till stor del av skog på hållmarker eller gamla mossodlingar. På fuktig mark dominerar glasbjörk medan tall, gran och en är vanligare på frisk och torr mark. Skogen är ung till medelålders och i fuktiga delar är den gallrad. Gamla träd saknas och detsamma gäller för död ved med undantag av enstaka klana lågor. På sikt kan främst björkdominerade partier utvecklas till intressanta insektsmiljöer.

Kvalitetsmål: Lövskog med gamla träd, lågor och torrträd. Andelen död ved ska öka. Det ska finnas minst 30 lågor och döda, stående träd (diam.> 30 cm) per hektar.

Skötselområde: Fri utveckling.

Engångsåtgärder: Inga.

Underhållsåtgärder: Inga.

Skötselområde 4

Markslag/naturtyp	Natura 2000-naturtyp
Ekskog av ristyp	Äldre ekskogar på sura, sandiga slättmarker
Block och lodytor	Klippvegetation på silkatrika bergssluttningar

Areal: 6,3 ha

Beskrivning: Trädskiktet domineras av vindskulpterade och krokiga ekar. Många av träden är relativt gamla och deras stammar klädda av mossor och lavar. Här och var finns även inslag av tall, bok eller björk. Fältskiktet präglas av de magra förhållandena. Blåbär och kruståtel dominerar på djupare jordar medan ljung, lingon och olika bägarlavar bildar vegetation på torra eller skarpa partier. Området är relativt kuperat och här finns många mikromiljöer intill block, i skrevor, på lodytor etc.

Bevarandemål: Lövskog som på sikt skall vara rik på gamla träd, lågor och torrträd. Det ska finnas minst 30 lågor och döda, stående träd (diam.> 30 cm) per hektar.

Skötselområde: Röjning av uppslag av unggranar vart 10:e år. I övrigt fri utveckling.

Engångsåtgärder: Inga.

Underhållsåtgärder: Uppslag av gran röjs bort vid behov.

Skötselområde 5

Markslag/naturtyp	Natura 2000-naturtyp
Åkermark	-

Areal: 2,3 ha

Beskrivning: Skötselområdet består av en långsträckt åker som i nuläget används som betesmark eller för vallodling. Två mindre, lövträdsbevuxna åkerholmar finns i området.

Bevarandemål: Öppen odlingsmark som kantas av flerskiktade bryn samt åkerholmar med förekomst av gamla träd, grova lågor och torrträd.

Skötselområde: Årlig odling eller beteshävd på den öppna marken.

Engångsåtgärder: Inga.

Underhållsåtgärder: Området brukas även fortsättningsvis som åker eller som kulturbete. Vid bete ska åkerholmarna ingå i betesfällan. Gallring i syfte att gynna grova träd och blommande buskar. Lågor och torrträd lämnas.

Skötselområde 6

Markslag/naturtyp	Natura 2000-naturtyp
Ek-hassellund	-
Åkermark	-
Grusplan (befintlig parkeringsplats)	-

Areal: 0,4 ha

Beskrivning: Området består av två mindre kullar samt en mellanliggande flack yta som tidigare varit uppodlad. De båda kullarna har ett glest trädskikt som domineras av grova ekar. Spritt i ytan finns dessutom en hel del taggiga buskage. Här och var märks dessutom en del uppslag av lövsly. En stor del av området är beläget på hållmarker eller partier med magrare jordar. Här finns en grusplan som idag fungerar som besöksparkering, men som i fortsättningen endast ska användas som handikapparkering.

Bevarandemål: Ekskog med grova ekar, grova lågor och torrträd. Det ska finnas en rejäl träddridå mot bostadshuset i närheten av parkeringen.

Skötselområde: Årlig bete alternativt röjning vart 5:e år bidrar till att trädskiktet även fortsättningsvis är glest och att ekstammarna inte beskuggas av lövsly och buskar.

Engångsåtgärder: Lövsly som skuggar de grova ekstammarna röjs undan.

Underhållsåtgärder: Bete alternativt röjning. Taggiga buskar lämnas i så stor utsträckning som möjligt. Enstaka unga ekar lämnas för att trygga återväxten. Underhåll av p-plats.

Skötselområde 7

Markslag/naturtyp	Natura 2000-naturtyp
Ek-hassellund	Ek-avenbokskog av buskstjärneblomma-typ
Bokskog av ristyp	Bokskog av fryle typ
Ekskog av ristyp	Äldre ekskogar på sura-sandiga slättmarker

Block och lodytor	Klippvegetation på silikatrika bergssluttningar
Klippshed	Pionjärvegetation på silikatrika bergsytor

Areal: 20,0 ha

Beskrivning: Området är till största delen bevuxet med lövskog. Ek dominerar men även bok förekommer. Träden är i många fall ganska gamla. Området är kuperat. I låglänta delar på djupare jordar är träden rakstammiga och ganska grova men i mer höglänta delar är skogen krattartad och vindskulpterad. I de allra högst belägna delarna växer mycket tall och björk. Här finns dessutom stora hällmarksytor med enstaka spridda enar. I området finns ett forntida stenröse.
I de ganska brant sluttande östra delarna finns skötselområdets äldsta skogsavsnitt. Här är ek dominerande men även bok och en del alm förekommer. Vildkaprifol, som ibland kan bli centimeter-grov klänger mellan stammar, block och lågor och på träden växer svällande mattor av fällmossa (*Antitrichia curtispindula*), klippfrullania (*Frullania tamarisci*) och platt fjädermossa (*Neckera complanata*).
Fältskiktet i hela området präglas av magra förhållanden. Blåbär och kruståtel förekommer allmänt i låglänta delar medan ljung och ibland även lingon dominerar i områdets övre delar. Ett röse (RAÄnr 86) ligger i områdets nordöstra hörn.

Bevarandemål: - Ekskog med inslag av bok och andra lövträd.
- Ökad andel död ved. Det ska finnas minst 30 lågor och döda, stående träd (diam.> 30 cm) per hektar.
- Det ska finnas minst 15 grova träd (diam. > 70 cm) per hektar.
- Tillräcklig förnygring av ek och bok, d v s så att inslaget av dessa trädslag inte förväntas minska.

Skötselområde: Røjning av granuppslag vart 10:e år. Røjning av träd och buskar kring grova ekar och bokar för att gynna utvecklingen av jätteträd.

Engångsåtgärder: Inga.

Underhållsåtgärder: Träd och buskar röjs bort kring grova bokar och ekar. Uppslag av gran i ekdominerade delar röjs bort. Røjning av sly vart tredje år vid röset.

Skötselområde 8

Markslag/naturtyp	Natura 2000-naturtyp
Åkermark	-

- Areal: 1,7 ha
- Beskrivning: Området består till största delen av åkermark som numera utnyttjas som betesmark. Ett par lövträdsbevuxna åkerholmar ingår också i området. Tomtmark och boningshus i områdets norra del ingår inte i reservatet.
- Bevarandemål: Öppen odlingsmark kantad av flerskiktade bryn samt lövträdsbevuxna åkerholmar med förekomst av gamla träd samt grova lågor och torrträd.
- Skötselområde: Årlig hävd av odlingsmarken.
- Engångsåtgärder: Inga
- Underhållsåtgärder: Området brukas även fortsättningsvis som betesmark och även åkerholmarna ska ingå i betesfällan. På åkerholmarna tillåts trädskiktet bli gammalt. Lågor och torrträd lämnas. Även åkerbruk skall vara möjligt.

Skötselområde 9

Markslag/naturtyp	Natura 2000-naturtyp
Boskogsav lågörttyp	Boskogsav örtrik typ
Ek-hassellund	Ek-avenboskogsav buskstjärnblomma-typ

- Areal: 7,5 ha
- Beskrivning: I detta område återfinns reservatets äldsta skog. Trädskiktet domineras av bok men här finns även en hel del ek. På lerig mark förekommer ekar och bokar av mycket grova dimensioner och en hel del grov död ved. Jordmånen i områdets dalgångar är lerig och näringsrik men även magrare partier finns. I rika delar finns kärleväxter som getrams, ormbär och rödblåra. Områdets kryptogamflora är rik. På de gamla bokarna hittar man bl. a. de rödlistade lavarna bokvårtlav (*Pyrenula nitida*) och kort parasitpik (*Sphinctrina turbinata*) samt platt fjädermossa (*Neckera complanata*). Förekomst av flera grova lågor och torrträd utgör värdefulla miljöer för såväl svampar som skalbaggar och andra insekter. Den rödlistade svampen skillertickan (*Inonotus cuticularis*) förekommer här. Centralt i området finns en mindre gräsyta som utnyttjas av allmänheten. I områdets nordvästligaste del finns dessutom en mindre upplagsplats för småbåtar.
- Bevarandemål: - Bokdominerad skog rik på gamla träd, lågor och torrträd där förutsättningar finns för rödlistade arter som bokvårtlav, kort parasitpik och skillerticka.

- Ökad andel död ved. Det ska finnas minst 30 lågor och döda, stående träd (diam.> 30 cm) per hektar.
- Det ska finnas minst 15 grova träd (diam. > 70 cm) per hektar.
- Tillräcklig förnygring av ek och bok, d v s så att inslaget av dessa trädslag inte förväntas minska.

Skötselområde: Røjning av träd och buskar kring grova ekar och bokar för att gynna utvecklingen av jätteträd. Røjning av ev granuppslag vart 10:e år.

Engångsåtgärder: Inga

Underhållsåtgärder: Uppslag av gran röjs bort. Kring grova ekar och bokar röjs buskar och träd bort.

Skötselområde 10

Markslag/naturtyp	Natura 2000-naturtyp
Sekundär lövskog torra och friska typer	-
Ek-tallskog av bergig typ	-
Klipphed	-

Areal: 10,9 ha

Beskrivning: Större delen av området består av en lövdominerad skog som i låglänta delar till stor del utgörs av ek eller bok. Bitvis är även asp vanlig och på fuktigare mark också björk och klipbal. Gran och tall förekommer spridda i området. Träden är oftast medelålders men också äldre och grövre träd förekommer. I mer höglänt terräng där jordarna är magra är träden ofta klena, i många fall ganska gamla, krokiga och vindskulpterade. Ställvis förekommer en hel del död ved, främst av asp och ek. Floran i lövskogarna varierar från hedseriens magraste vegetation där lingon och ljunng bildar fältskikt till ängsseriens frodiga, örtdominerade vegetationstyper på rika, kalkpåverkade mulljordar. Den senare kännetecknas av arter som blåsippa, gullviva och murgröna. Trädstammarna är ofta klädda med epifytiska mossor och lavar. Förekommande arter är till exempel de båda mossorna klippfrullania *Frullania tamariisci* och späd frullania *Frullania fragilifolia*. Området är kuperat och det finns förhållandevis gott om block och lodytor i området. På dessa hittar man typiskt västliga inslag som nervveckmossa *Diplophyllum albicans* och sipperraggmossa *Racomitrium aquaticum*.

Bevarandemål: - Lövskog som på sikt skall vara rik på gamla träd, lågor och torrträd och med välutvecklade bryn mot öppen

mark och hav. Det ska finnas minst 30 lågor och döda, stående träd (diam.> 30 cm) per hektar.

- Det ska finnas minst 15 grova träd (diam. > 70 cm) per hektar.

- Tillräcklig föryngring av ek och bok, d v s så att in-slaget av dessa trädslag inte förväntas minska.

Skötsel mål: Røjning av unggranar vart 10:e år. I övrigt fri utveckling.

Engångsåtgärder: Inga.

Underhållsåtgärder: Uppslag av ung gran röjs bort. Buskage i övergångszon mellan öppen och skogklädd mark gynnas. Om trädskiktet skulle tendera att breda ut sig på buskskiktets bekostnad i dessa lägen hålls trädskiktet tillbaka så att det hela tiden finns en buskbevuxen zon mot omgivande öppna marker.

Skötselområde 11

Markslag/naturtyp	Natura 2000-naturtyp
Åkermark	-
Sekundär lövskog torra och friska typer	-
Klippshed	-
Naturbetesmark	-
Havsstrandäng	-
Vatten (hav)	-

Areal: 17,3 ha

Beskrivning: Området utgör en mosaik av äldre åkermark, naturlig gräsmark, lövskog och hållmarksmiljöer i varierande grad av igenväxning. De äldre åkrarna är helt öppna medan övriga delar i varierande grad är träd- och buskbevuxna. Trädskiktet består främst av olika lövträd och de flest träden är medelålders. Död ved förekommer endast i liten omfattning. Buskage av taggiga buskar uppträder här och var. På de äldre åkrarna är fältskiktsvegetationen trivial och domineras av tåg och bredbladiga gräs. På övriga ytor finns en vegetation som bitvis består av arter knutna till naturliga fodermarker, exempelvis stagg, knägräs, gökört, rotfibbla och ängsvädd. Området har betats av hästar och betestrycket är måttligt. I området finns en halvöppen yta omkring ett äldre torpläge. Fältskiktsvegetationen består till stor del av en tämligen artfattig rödvenäng. Ut mot Sörvikarna finns en smal bård med strandängsvegetation där rödsvingel, salttåg och havssäv är de dominerande arterna. Här växer också den rödlistade granspiran.

Trädskiktet i området består till stor del av glest stående unga björkar, klibbalar och andra lövträd. In mot höjder och bergväggar finns en del äldre vidkroniga ekar och bokar. Stora hasselbuketter bildar ett glest men ganska beskuggande buskskikt.

Utmed Sörvikarna finns mindre strandängspartier med förekomst av havssäv, älgört och strätta. är vanliga arter i fältskiktet.

Intill kraftstationen finns en mindre grusad yta som kan användas som parkeringsplats för dem som kommer till reservatet den vägen.

Bevarandemål: Träd och buskbärande hagmark med sammanhängande grässvål. Området skall erbjuda lämpliga miljöer för stagg, knägräs, ängsvädd och andra växter knutna till naturliga fodermarker. Välutvecklade och flerskiktade bryn skall finnas i övergången mellan betesmark och skogsmark.

Skötselområde: Bevara och utveckla en betesmark med naturlig gräsmarksvegetation. Fältskiktet skall vid vegetationsperiodens slut vara väl avbetat. Trädskiktet skall ha en täckningsgrad på ca 30-35% och buskskiktet en täckningsgrad på ca 15-20%.

Engångsåtgärder: Hela området stänglas. Trädskiktet glesas ut. Samtliga unga björkar och klibbalar samt lövsly avverkas och röjs undan. Dessutom glesas buskskiktet ut. Äldre ekar och bokar lämnas.

Underhållsåtgärder: Området betas årligen. Uppslag av blommande och bärande buskar gynnas på och i kanterna av hällmarker. Träd- och buskskikt gallras och röjs vid behov dock minst vart tionde år. Underhåll av befintlig p-plats.

Skötselområde 12

Markslag/naturtyp	Natura 2000-naturtyp
Vatten (sjö)	-
Sötvattenstrandäng	-
Sekundär lövskog torra och friska typer	-
Sekundär lövskog fuktiga typer	-

Areal: 3,7 ha

Beskrivning: Skötselområdet består av Edsvattnet samt de närmaste omgivningarna. Under de senaste åren har bävvar koloniserat Edsvattnet och genom ett dammbygge i själva utloppet orsakat översvämning av markerna närmast intill. I låglänta skogspartier finns därför en hel del döda eller döende lövträd och videbuskage och på sina ställe

kan man också se aspar som är fällda eller har gnagspår orsakade av bäver. Intill stränderna växer stora ruggar med gul svärdsilja. Området norr om Edsvattnet består av en öppen yta med begynnande igenväxning. Trivial gräsvegetation eller fuktig högrötsvegetation täcker större delen av ytan. En promenadväg löper genom området.

Bevarandemål: Förekomst av bäver och häckfåglar knutna till den här typen av mindre sjö. Hävdad strandäng.

Skötselområde: Årligt bete av den öppna gräsmarken. I övrigt fri utveckling.

Engångsåtgärder: Stängsling av strandängen, i övrigt inga åtgärder.

Underhållsåtgärder: Årligt bete alternativt slåtter.

Skötselområde 13

Markslag/naturtyp	Natura 2000-naturtyp
Sekundär lövskog torra och friska typer	-

Areal: 1,7 ha

Beskrivning: Området består av ungskog av lövträd, bl a ek, asp och björk. Området hyser idag inga naturvärden utan har tagits med i reservatet som arronderingsmark.

Bevarandemål: Lövskog som på sikt ska innehålla död ved. Flerskiktade bryn mot den öppna åkermarken.

Skötselområde: Fri utveckling.

Engångsåtgärder: Inga.

Underhållsåtgärder: Inga.

Skötselområde 14

Markslag/naturtyp	Natura 2000-naturtyp
Åkermark	-

Areal: 2,9 ha

Beskrivning: Området utgörs av en relativt flikig åker som i dagsläget används som betesmark eller för vallodling.

Bevarandemål: Öppen odlingsmark som kantas av flerskiktade bryn.

Skötselområde: Årlig hävd i form av odling eller bete.

Engångsåtgärder: Inga.

Underhållsåtgärder: Årligt bete alternativt slätter.

Skötselområde 15

Markslag/naturtyp	Natura 2000-naturtyp
Åkermark	-

Areal: 0,1 ha

Beskrivning: Området utgörs idag av åkermark, men ska göras om till en hårdgjord, grusad yta som ska fungera som besöksparkering. En häck/buskridå ska etableras mellan parkeringen och fastigheten Evensås 1:102 i samråd med ägarna till Evensås 1:102 och i enlighet med deras önskemål.

Bevarandemål: Väl underhållen parkeringsplats för besökare med häck/buskridå mot fastigheten Evensås 1:102.

Skötselområde: Underhåll vid behov.

Engångsåtgärder: Anläggande av besöksparkering som hårdgjord, grusad yta. Etablering av häck/buskridå mot Evensås 1:102 i samråd med och enligt önskemål från ägarna till Evensås 1:102.

Underhållsåtgärder: Underhåll av p-platsen vid behov.

4. Friluftsliv

4.1 Övergripande mål

Området ska vara tillgängligt för allmänhetens friluftsliv. Stigar, leder och andra anläggningar för friluftslivet ska vara väl underhållna.

4.2 Information och anläggningar

Information

Informationstavlorna skall sättas upp på de platser som är markerade på karta i bilaga 3.2. Tavlorna skall utföras enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. De skall innehålla karta över reservatet samt beskriva dess syfte, bevarandevärden och gällande föreskrifter för allmänheten.

Stigar och leder

Stigslingskor skall markeras och hänvisningsskyltar skall sättas upp. De gamla vägarna skall vara tillgängliga för vandring. Ridning får endast ske på de stigar och vägar som framgår av bilaga 3.2. På de större av dessa vägar (se bilaga 3.2) skall skyltar sättas upp som tydligt visar att ena sidan av vägen är

tillgänglig för ridande ekipage och den andra sidan för fotgängare, för att förhindra konflikter mellan dessa två intressen.

Parkering

Vägvisare till reservatet skall sättas upp vid den allmänna vägen. Områdets huvudsakliga parkering skall ligga i norra delen av reservatet (skötselområde 15). Den nuvarande parkeringsplatsen vid gården Vägeröd skall endast användas som handikapparkering. Från parkeringen skall de stigar och leder märkas upp som framgår av skötselplanekartan. En mindre, grusad yta som fungerar som parkeringsplats finns även vid kraftstationen vid Edsvattnet.

5. Dokumentation och uppföljning

En dokumentation av skötselåtgärder och deras effekt på flora och fauna är nödvändig för att se om den föreslagna skötselplanen följs och om målsättningen med naturreservatet uppfylls av de genomförda åtgärderna. Skötselplanen bör revideras då uppföljningen indikerar att behov finns. Naturvårdsförvaltaren ansvarar för att dokumentationen utförs och utvärderas.

En total översyn av reservatet utförs vart femte år. Varje skötselområde besöks och kontrolleras så att inga åtgärder eller verksamheter utförts som skadat naturvärdena och som strider mot skötselplanen och beslutsföreskrifterna. Uppgifter som anges under ”skötsel mål” och ”bevarandemål” följs upp och dokumenteras.

6. Sammanfattning av planerad naturvårdsförvaltning

Naturvårdsförvaltningen bekostas av staten.

Skötselåtgärd	Skötselområde	När	Prioritet
Gränsmarkering	alla	1 ggr	1
Informationsskyltar	6,11,15	1 ggr	1
Markering av leder	alla	1 ggr	2
Stängsling	1,5,(6),8,11,12,14	1 ggr	1
Röjning och gallring	1,2,4,5,6,7,9,10,11	Vid behov/vart 10:e år	2
Bete	1,5,(6),8,11,12,14	Årligen	1
Underhåll av p-plats	6,11,15	Vid behov	2
Anläggande av p-plats	15	1 ggr	1
Underhåll av eldplats	9	Vid behov	3
Slyröjning vid röset	7	Vart tredje år	3
Röjning av gamla vägbankar+grusning	2	Vid behov	2

Tabell 3. Prioritering av föreslagna skötselåtgärder, intervall för genomförande och prioriteringsgrad på åtgärden: (1) Högsta prioritet; (2) Hög prioritet; (3) Lägre prioritet.

Tillsyn/uppföljning	Skötselomr.	När	Prioritet
Tillsyn samtliga skötselområden	Alla	Vart femte år	1
Tillsyn leder, stigar m m för friluftslivet	Alla	Vart femte år	1

Tabell 4. Prioritering av föreslagna uppföljningsinsatser, intervall för genomförande och prioriteringsgrad på åtgärden: (1) Högsta prioritet; (2) Hög prioritet; (3) Lägre prioritet.

7. Referenser

Appelqvist T. 2000. *Ädellövskog i Göteborgs och Bohuslän*. Länsstyrelsen i

- Västra Götalands län och Pro Natura. Rapport 2000:1.
- Cederberg, B., Löfroth, M. 2000. *Svenska djur och växter i det europeiska nätverket Natura 2000*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Gärdenfors, U., 2000. *Rödlistade arter i Sverige 2000*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Hultengren, S, Olvmo, M. 1990. *Ängar och hagar i Lysekils kommun*. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. Rapport 1991:2.
- Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. 1995. *Värdefulla odlingslandskap i Göteborgs och Bohus län*. Rapport 1995:21.
- Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. 1997. *Ädellövskogar i Lysekils kommun*. Rapport 1997:10.
- Naturvårdsverket. 1997. *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*.
- Naturvårdsverket. 1999. *Bedömningsgrunder för miljö kvalitet Skogslandskapet*. Rapport 4917.
- Naturvårdsverket. 2000. *Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker*. Rapport 5081.
- Skogsvårdsstyrelsen. 2000. *Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog*.
- Sunesson, S. 1968. *Vegetation och flora i Skaftö socken i mellersta Bohuslän*, Svensk Botanisk Tidskrift Bd 62, H.1.1968.
- Sunesson, S. 1980. *Tillägg till Skaftö flora*. Svensk Botanisk Tidskrift 74:195-207.
- Sunesson, S. 1986. *Nya bidrag till Skaftö flora*. Svensk Botanisk Tidskrift 80:411-420.